

B-III – Charakteristika studijního předmětu

Název studijního předmětu	Historický seminář I		
Typ předmětu	Povinně volitelný	doporučený ročník / semestr	1-2/Z
Rozsah studijního předmětu	14p + 14s	hod.	28
Prerekvizity, korekvizity, ekvivalence		kreditů	2
Způsob ověření studijních výsledků	zápočet	Forma výuky	Přednáška, seminář
Forma způsobu ověření studijních výsledků a další požadavky na studenta	Aktivní účast na cvičeních, prezentace vybraného tématu		

Garant předmětu PhDr. Milan Svoboda, Ph.D.

Zapojení garanta do výuky předmětu Přednášející, vedoucí semináře

Vyučující

Přednášky: PhDr. Milan Svoboda, Ph.D.

Cvičení: PhDr. Milan Svoboda, Ph.D.

Stručná anotace předmětu

Cílem semináře je praktické uplatnění dovedností při práci s archivními i tiskem vydanými prameny a odbornou literaturou. Posluchači budou rozvíjet nabyté znalosti postupů historikovy práce při heuristice, kritice pramenů i literatury a tvorbě seminární práce v různých oblastech historie. Jako příklad uvádíme seminář **Exil a emigrace**. Výuka se soustředí na formy migrace (emigrace, imigrace, exil) a pojetí tohoto fenoménu od novověku do počátku 20. století. Zvláštní část bude věnována vynucené migraci z českých zemí od 16. do 18. století (politicky i nábožensky motivované). Studujícím objasní příčiny i důsledky emigrace jak pro Země koruny české, tak pro hostitelské země. Posluchači si na příkladech vybraných šlechticů či měšťanů ujasní individuální i společné rysy exulantova (emigrantova) údělu, proměny vnitřní struktury těchto malých societ v cizím prostředí a jejich postupnou domestikaci, resp. asimilaci v rozrůzněných nábožensky a kulturně orientovaných zemích. Zaměří se také na další příčiny migrace, než jen konfesijní. Pozornost bude věnována také komunitám imigrantů do českých zemí (novokřtění).

Přednášky:

- 1) Pojetí migrace/emigrace jako výzkumné téma v české historiografii 19. a 20. století (autoři/autorky a jejich výklady). Typy a příčiny migrace. Terminologické vymezení (exil, emigrace, vlast, domov atd.).
- 2) Počátky raně novověké migrace: Politická a náboženská emigrace v 16. století (důsledky Šmalkaldské války, Jednota bratrská). Migrace do českých zemí (novokřtění).
- 3) Ztráta domova: Náboženská a politická migrace v 17. století z českých zemí. Důsledky migrace během třicetileté války a po ní pro české i evropské země.
- 4) Nové domovy: Pokusy o vytváření exulantských/emigrantských komunit/kolonií v zahraničí v 17. století. Kdo je domácí? Příklady přijetí českých migrantů v Sasku (Pirna, Drážďany) tamním obyvatelstvem.
- 5) Proměny: Náboženská migrace do Pruského Slezska v 18. století a její příčiny. Nová generace emigrantů z českých zemí a vytváření nových domovů v 18. století (Horní Lužice, Herrnhut; Polsko, Zelów).
- 6) Hospodářská emigrace v 19. století a vystěhovalectví do USA, důsledky pro české země. Krajanská sdružení a uchování paměti českých emigrantů ve 20. století.
- 7) Sebepojetí exulantského údělu v ego-dokumentech (pramenech soukromé povahy). Nové generace, nové mýty: Utváření obrazu vlastní minulosti exulantů v 19. a 20. století. Odcizení a reemigrace ve 20. století – pohled zevnitř – vnímání exulantů/emigrantů soudobým katolickým prostředím.

Semináře:

Na přednášky navazují semináře, v nichž studující na vybraném příkladu migrace demonstrují jejich interpretaci na základě písemných pramenů a odborné literatury.

Studijní literatura a studijní pomůcky**Povinná literatura:**

BOBKOVÁ, Lenka: *Exulanti z Prahy a severozápadních Čech v Pirně v letech 1621–1639*, Praha, Scriptorium 1999, ISBN 80-86197-05-0.

PESCHECK, Christian Adolf: *Čeští exulanti v Sasku*, Varnsdorf, Kruh přátel muzea Varnsdorf 2001, ISBN 80-238-7823-9.

ŠTĚŘÍKOVÁ, Edita: *Stručně o pobělohorských exulantech*, Praha, Kalich 2005, ISBN 80-7017-022-0.

Doporučená literatura:

ECKERTOVÁ, Eva: *Kameny na prérii. Čeští vystěhovalci v Texasu*, Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2004, ISBN 80-7106-359-2.

HRUBÁ, Michaela (ed.): *Víra nebo vlast? Exil v českých dějinách raného novověku*, Ústí nad Labem, Albis international 2001, ISBN 80-86067-57-2.

KOWALSKÁ, Eva: *Na d'alekých cestách, v cudzích krajinách. Sociálny, kultúrny a politický rozmer konfesijného exilu Uhorska v 17. storočí*, Bratislava, Veda 2014, ISBN 978-80-224-1367-1.

KŘÍŽOVÁ, Markéta: *Ideální město v divočině. Misijní projekty Tovaryšstva Ježíšova a obnovené Jednoty bratrské v koloniální Americe*, Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2007, ISBN 978-80-7106-877-8.

MIKULEC, Jiří: *31. 7. 1627 – rekatolizace šlechty v Čechách. Či je země, toho je i náboženství*, Praha, Havran 2005, ISBN 80-86515-54-0.

PÁNEK, Jaroslav: Moravští novokřtění. Společenské a politické postavení předbělohorských heretiků, sociálních pacifistů a reformátorů, in: *Český časopis historický*, roč. 92, 1994, s. 242–256, ISSN 0862-6111.

RIGASOVÁ, Milada: *Novokřtění v Mikulově a okolí*, Mikulov, Město Mikulov 2014, ISBN 978-80-260-6482-4.

RYANTOVÁ, Marie: *Konvertita a exulant Jiří Holik. Příspěvek k dějinám exilu a problematice konverze v období raného novověku*, Pelhřimov, Nová tiskárna Pelhřimov 2016, ISBN 978-80-7415-135-4.

SCHUNKA, Alexander: Emigrace ze zemí habsburské monarchie do oblasti středního Německa. Motivy a sociální důsledky, in: *Časopis Matice moravské* 127, 2008, s. 381–396, ISSN 0862-0393.

SCHUNKA, Alexander: *Gäste, die blieben. Zuwanderer in Kursachsen und der Oberlausitz im 17. und frühen 18. Jahrhundert*, Hamburg – Münster, Lit Verlag 2005, ISBN 978-3-82589-374-3.

ŠTĚŘÍKOVÁ, Edita: *Běh života českých emigrantů v Berlíně v 18. století*, Praha, Kalich 1999, ISBN 80-7017-253-3.

ŠTĚŘÍKOVÁ, Edita: *Exulantská útočiště v Lužici a Sasku*, Praha, Kalich 2004, ISBN 80-7017-008-5.

ŠTĚŘÍKOVÁ, Edita: *Christian David 1692–1751. Ze života moravského exulanta, zakladatele exulantské obce Herrnhutu v Horní Lužici a spoluzakladatele obnovené Jednoty bratrské*, Suchdol nad Odrou, Moravian 2012, ISBN 978-80-904732-1-8.

ŠTĚŘÍKOVÁ, Edita: *Jak potůček v jezeře. Moravané v obnovené Jednotě bratrské v 18. století*, Praha, Kalich 2009, ISBN 978-80-7017-112-7.

ŠTĚŘÍKOVÁ, Edita: *Jednota bratrská v Lešně*, Praha, Exulant 2012, ISBN 978-80-905318-0-2.

ŠTĚŘÍKOVÁ, Edita: *Matouš Stach 1711–1787. Grónský misionář, exulant z Mankovic*, Suchdol nad Odrou, Moravian 2012, ISBN 978-80-86849-81-2.

ŠTĚŘÍKOVÁ, Edita: *Moravské exulantky v obnovené Jednotě bratrské v 18. století. Obrazy ze života*, Praha, Kalich 2014, ISBN 978-80-7017-210-0.

ŠTĚŘÍKOVÁ, Edita: *O kolonistech v exulantské kolonii Friedrichův Hradec v pruském Slezsku*, Praha, Kalich 2017, ISBN 978-80-7017-245-2.

ŠTĚŘÍKOVÁ, Edita: *Pozvání do Slezska. Vznik prvních českých emigrantských kolonií v 18. století v pruském Slezsku*, Praha, Kalich 2001, ISBN 80-7017-553-2.

ŠTĚŘÍKOVÁ, Edita: *Z nouze o spasení. Česká emigrace v 18. století do Pruského Slezska*, Praha, Kalich 1992, ISBN 80-7072-948-1.

ŠTĚŘÍKOVÁ, Edita: *Zelów. Česká exulantská obec v Polsku*, Praha, Exulant – Kalich 2010, 2. vyd., ISBN 978-80-7017-136-3.

ŠTĚŘÍKOVÁ, Edita: *Země otců. Z historie a vzpomínek k 50. výročí reemigrace potomků českých exulantů*, Praha, Kalich 2005, ISBN 80-7017-018-2.

WÄNTIG, Wulf: *Grenzerfahrungen. Böhmische Exulanten im 17. Jahrhundert*, Konstanz, UVK-Verlagsgesellschaft 2007, ISBN 978-3-89669-612-0.

WEINLICK, John R.: *Hrabě Zinzendorf*, Jindřichův Hradec, Stefanos 2000, ISBN 80-238-6551-X.

ZEMEK, Metoděj: Sociální struktura habánů na jižní Moravě, in: *Jižní Morava*, roč. 17, 1981, sv. 20, s. 122–155, ISSN 1804-4255.

ŽBIRKOVÁ, Viera: *Kapitoly o pôsobení českých exulantov na západnom Slovensku koncom 17. a začiatkom 18. storočia*, Nitra, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre 2001, ISBN 80-8050-397-4.

Informace ke kombinované nebo distanční formě

Rozsah konzultací (soustředění)

7

hodin

Informace o způsobu kontaktu s vyučujícím

Poměr přímé výuky a samostudia odpovídá charakteru studijního předmětu a použitým výukovým metodám. V kombinované formě studia představuje přímá výuka formou blokových přednášek/cvičení/seminářů přibližně 25 % výuky v prezenční formě studia, v nekontaktní části samostudia lze využít individuální elektronické konzultace (zejména e-mail, Skype apod.) a elektronické opory.

Pro předmět je připravena e-learningová studijní opora, která je dostupná na <http://elearning.fp.tul.cz/course/view.php?id=1309>